ماف نیشتەجێبوونی هاوبەش: ڕێنمایی کڕیاران بۆ ڕێکەوتنی ئاشتیانە

ئەم ڕێنماییە بۆ ئەو هاوبەشانە ئامادە کراوە کە بڕیاری جیابوونەوە یان تەڵاق دەدەن، بەڵام نازانن چۆن خانووەکە دابەش بکەن بەبێ ئەوەی دادگا بچێتە نێوانیان. ڕێکەوتنی ئاشتیانە کاتێ سەرکەوتووە کە هەردوو لا بە ئازادی و بە نووسراوی لەسەری ڕازی بن.

١. پێش هەر شتێک: ئایا ڕێکەوتن پێویستە؟

ئەگەر هاوبەشێک بڕیاری جیابوونەوەی دابێت، یاسا داوا دەکات پێش هەر ڕێکەوتنێکی کۆتایی، ماوەیەکی ڕێکەوتن هەبێت. ئەم ماوەیە بۆ ئەوە دانراوە کە هەردوو لا بتوانن بە هێمنی بیر بکەنەوە و زیان بە خۆیان و منداڵەکان نەگەیەنن. ئەگەر ڕێکەوتن نەبێت، دادگا خۆی بڕیار لەسەر هەموو شتێک دەدات، کە زۆرجار خێراتر و گرانتر دەبێت.

٢. ماڵەکە کێ دەبێت؟ سێ ڕێگای سەرەکی

ڕێگای یەکەم: فرۆشتن و دابەشکردنی پارە. ماڵەکە دەفرۆشرێت و پارەکە بە پێی ڕێژەی بڕی پارەی هەر کەسێک دابەش دەکرێت. ئەمە سادەترین و ڕوونترین چارەسەرە.

ڕێگای دووەم: یەکێک دەیکڕێت. یەکێکیان نیوەکەی خۆی دەکڕێت و ماڵەکە دەمێنێتەوە بۆ ئەو کەسەی کە تێیدا دەژی.

ڕێگای سێیەم: بەکرێدان. هەردووکیان خاوەنداریەتی هاوبەش دەکەن و کرێکە دابەش دەکرێت.

٣. منداڵەکان: ئاسانکاری بۆ ئەوان

منداڵەکان نابێت ببنە مایەی ململانێ. ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت لەسەر ئەوەی کێ لەگەڵ کێ دەژی، کێ سەردانیان دەکات، و کێ بڕی منداڵەکان دەدات. ئەمە بۆ منداڵەکان زۆر گرنگە بۆ ئەوەی هەستی ئاسایشیان لەدەست نەدەن.

٤. قەرزەکان: ئەوانیش دابەش دەکرێن

قەرزی ماڵەکە، وەک قەرزی کڕینی ئۆتۆمبێل یان کارتی بانک، دەبێت لەنێوان هەردووکیان دابەش بکرێت. ئەگەر یەکێک لە قەرزەکان تەنها بە ناوی یەکێکیانەوە بێت، ئەوا ئەو کەسە بەرپرسیارە لە دانەوەی، بەڵام ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت کە ئەوی تر پارەکە بە تەواوی دەداتەوە.

٥. ڕێزگرتن لە یەکتر: بنەمای سەرەکی

ئەگەر هەردوو لا بیانەوێت ڕێکەوتنەکە بەردەوام بێت، پێویستە ڕێز لە یەکتر بگرن. ئەمە بە واتای ڕازی بوون بە هەموو شتێک نییە، بەڵکو بە واتای ئامادەبوون بۆ گفتوگۆ بە شێوازێکی مەدەنی و دوور لە هەڕەشە و جنێودان. ئەگەر گفتوگۆ ڕاستەوخۆ زۆر قورس بوو، دەتوانن یارمەتی لە ناوەندێکی ڕاوێژکاری خێزانی وەربگرن.

٦. کەی پێویستە یاسایی بکرێت؟

ئەگەر ڕێکەوتن بە نووسراو ئامادە کرا و هەردوو لا واژووی کرد، دەتوانن داوا بکەن دادگا پەسەندی بکات. ئەمە وا دەکات ڕێکەوتنەکە بەهێزتر بێت و ئەگەر یەکێک لە داهاتوودا پابەندی نەبێت، ئەوی تر دەتوانێت بە ئاسانی داوای جێبەجێکردن بکات.

٧. هەڵەکانی باو کە دەبێت دووری لێ بکەیت

- **بڕیار نەدان بە خێرایی.** کات بە قازانجی هیچ لایەک نییە.
- **بەکارهێنانی منداڵەکان وەک پەیام.** هەرگیز پەیامێک بۆ هاوبەشەکەت لە ڕێگەی منداڵەکانەوە مەنێرە.
- **ڕاگرتنی پارەی هاوبەش بە تەنها.** ئەمە دەبێتە سەرچاوەی کێشەی گەورە.
- **گۆڕینی قفڵی ماڵەکە بەبێ ئاگادارکردنەوە.** ئەمە دەبێتە هۆی ململانێی توند.

٨. کەی پێویستە یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت؟

ئەگەر گفتوگۆکان بەردەوام ببنە هۆی هاوار و جنێودان، یان ئەگەر یەکێک لە هاوبەشەکان هەڕەشەی زیان گەیاندن بکات، پێویستە بە خێرایی یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت. ناوەندی ڕاوێژکاری خێزانی شاری هەولێر خزمەتگوزاری بێ بەرامبەر پێشکەش دەکات بۆ ئەو هاوبەشانەی کە ڕێکەوتنی ئاشتیانە دەکەن.

٩. پوختەی کورت

ڕێکەوتنی ئاشتیانە باشترین ڕێگایە بۆ کۆتاییهێنان بە هاوبەشێتی بە شێوازێکی مەدەنی. پێویستە ماڵەکە دابەش بکرێت، قەرز دابەش بکرێت، و منداڵەکان بپارێزرێن. ئەگەر هەردوو لا ئامادەبوونی هەبێت، زۆربەی ئەم کێشانە دەتوانرێت بە بێ دادگا چارەسەر بکرێت.

Shared Home Ownership: A Guide for Couples Considering Separation

This guide is for couples who have decided to separate or divorce but are unsure how to divide their home without going to court. An amicable agreement works best when both sides enter it freely and in writing.

1. Before Anything Else: Is an Agreement Required?

If one partner has filed for separation, the law usually requires a cooling-off period before any final agreement can be signed. This period is meant to give both people time to think clearly and avoid harming themselves or their children. If no agreement is reached, the court will decide everything on its own, which is often slower and more expensive.

2. Who Keeps the House? Three Common Options

Option one: sell and split the money. The house is sold and the proceeds are divided according to each person's share. This is the simplest and most transparent solution.

Option two: one buys out the other. One partner pays the other their half and remains in the home.

Option three: rent it out. Both keep ownership and share the rental income.

3. Children: Making Things Easier for Them

Children should not become a battleground. The agreement should clearly state who they live with, who visits them, and who pays for their expenses. This matters greatly for children's sense of safety.

4. Debts: They Are Divided Too

Debts on the house, like a car loan or credit card, must be split between both partners. If a debt is in only one person's name, that person is responsible for repaying it, but the agreement should record that the other has paid their share in full.

5. Respect Each Other: The Foundation

If both sides want the agreement to last, they must treat each other with respect. This does not mean agreeing with everything, but rather being willing to discuss matters calmly, without threats or insults. If direct conversation is too difficult, a family counseling center can help.

6. When Should a Lawyer Be Involved?

Once a written agreement is drafted and both sides sign it, they can ask the court to approve it. This makes the agreement stronger and binding if one person later refuses to honor it, allowing the other to enforce it.

7. Common Mistakes to Avoid

- **Deciding too quickly.** Time is not on anyone's side.
- **Using children as messengers.** Never send a message to your partner through the children.
- **Withdrawing shared money alone.** This often leads to serious conflict.
- **Changing the locks without notice.** This can cause a major dispute.

8. When Is Professional Help Needed?

If discussions always end in shouting and insults, or if one partner threatens to harm the other, professional help should be sought immediately. The Erbil Family Counseling Center offers free services for couples working toward an amicable separation.

9. In Short

An amicable separation is the best way to end a shared life in a civilized manner. The home must be divided, debts must be divided, and the children must be protected. If both sides are willing, most of these issues can be resolved without court.

ماف نیشتەجێبوونی هاوبەش: ڕێنمایی کڕیاران بۆ ڕێکەوتنی ئاشتیانە

ئەم ڕێنماییە بۆ ئەو هاوبەشانە ئامادە کراوە کە بڕیاری جیابوونەوە یان تەڵاق دەدەن، بەڵام نازانن چۆن خانووەکە دابەش بکەن بەبێ ئەوەی دادگا بچێتە نێوانیان. ڕێکەوتنی ئاشتیانە کاتێ سەرکەوتووە کە هەردوو لا بە ئازادی و بە نووسراوی لەسەری ڕازی بن.

١. پێش هەر شتێک: ئایا ڕێکەوتن پێویستە؟

ئەگەر هاوبەشێک بڕیاری جیابوونەوەی دابێت، یاسا داوا دەکات پێش هەر ڕێکەوتنێکی کۆتایی، ماوەیەکی ڕێکەوتن هەبێت. ئەم ماوەیە بۆ ئەوە دانراوە کە هەردوو لا بتوانن بە هێمنی بیر بکەنەوە و زیان بە خۆیان و منداڵەکان نەگەیەنن. ئەگەر ڕێکەوتن نەبێت، دادگا خۆی بڕیار لەسەر هەموو شتێک دەدات، کە زۆرجار خێراتر و گرانتر دەبێت.

٢. ماڵەکە کێ دەبێت؟ سێ ڕێگای سەرەکی

ڕێگای یەکەم: فرۆشتن و دابەشکردنی پارە. ماڵەکە دەفرۆشرێت و پارەکە بە پێی ڕێژەی بڕی پارەی هەر کەسێک دابەش دەکرێت. ئەمە سادەترین و ڕوونترین چارەسەرە.

ڕێگای دووەم: یەکێک دەیکڕێت. یەکێکیان نیوەکەی خۆی دەکڕێت و ماڵەکە دەمێنێتەوە بۆ ئەو کەسەی کە تێیدا دەژی.

ڕێگای سێیەم: بەکرێدان. هەردووکیان خاوەنداریەتی هاوبەش دەکەن و کرێکە دابەش دەکرێت.

٣. منداڵەکان: ئاسانکاری بۆ ئەوان

منداڵەکان نابێت ببنە مایەی ململانێ. ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت لەسەر ئەوەی کێ لەگەڵ کێ دەژی، کێ سەردانیان دەکات، و کێ بڕی منداڵەکان دەدات. ئەمە بۆ منداڵەکان زۆر گرنگە بۆ ئەوەی هەستی ئاسایشیان لەدەست نەدەن.

٤. قەرزەکان: ئەوانیش دابەش دەکرێن

قەرزی ماڵەکە، وەک قەرزی کڕینی ئۆتۆمبێل یان کارتی بانک، دەبێت لەنێوان هەردووکیان دابەش بکرێت. ئەگەر یەکێک لە قەرزەکان تەنها بە ناوی یەکێکیانەوە بێت، ئەوا ئەو کەسە بەرپرسیارە لە دانەوەی، بەڵام ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت کە ئەوی تر پارەکە بە تەواوی دەداتەوە.

٥. ڕێزگرتن لە یەکتر: بنەمای سەرەکی

ئەگەر هەردوو لا بیانەوێت ڕێکەوتنەکە بەردەوام بێت، پێویستە ڕێز لە یەکتر بگرن. ئەمە بە واتای ڕازی بوون بە هەموو شتێک نییە، بەڵکو بە واتای ئامادەبوون بۆ گفتوگۆ بە شێوازێکی مەدەنی و دوور لە هەڕەشە و جنێودان. ئەگەر گفتوگۆ ڕاستەوخۆ زۆر قورس بوو، دەتوانن یارمەتی لە ناوەندێکی ڕاوێژکاری خێزانی وەربگرن.

٦. کەی پێویستە یاسایی بکرێت؟

ئەگەر ڕێکەوتن بە نووسراو ئامادە کرا و هەردوو لا واژووی کرد، دەتوانن داوا بکەن دادگا پەسەندی بکات. ئەمە وا دەکات ڕێکەوتنەکە بەهێزتر بێت و ئەگەر یەکێک لە داهاتوودا پابەندی نەبێت، ئەوی تر دەتوانێت بە ئاسانی داوای جێبەجێکردن بکات.

٧. هەڵەکانی باو کە دەبێت دووری لێ بکەیت

- **بڕیار نەدان بە خێرایی.** کات بە قازانجی هیچ لایەک نییە.
- **بەکارهێنانی منداڵەکان وەک پەیام.** هەرگیز پەیامێک بۆ هاوبەشەکەت لە ڕێگەی منداڵەکانەوە مەنێرە.
- **ڕاگرتنی پارەی هاوبەش بە تەنها.** ئەمە دەبێتە سەرچاوەی کێشەی گەورە.
- **گۆڕینی قفڵی ماڵەکە بەبێ ئاگادارکردنەوە.** ئەمە دەبێتە هۆی ململانێی توند.

٨. کەی پێویستە یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت؟

ئەگەر گفتوگۆکان بەردەوام ببنە هۆی هاوار و جنێودان، یان ئەگەر یەکێک لە هاوبەشەکان هەڕەشەی زیان گەیاندن بکات، پێویستە بە خێرایی یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت. ناوەندی ڕاوێژکاری خێزانی شاری هەولێر خزمەتگوزاری بێ بەرامبەر پێشکەش دەکات بۆ ئەو هاوبەشانەی کە ڕێکەوتنی ئاشتیانە دەکەن.

٩. پوختەی کورت

ڕێکەوتنی ئاشتیانە باشترین ڕێگایە بۆ کۆتاییهێنان بە هاوبەشێتی بە شێوازێکی مەدەنی. پێویستە ماڵەکە دابەش بکرێت، قەرز دابەش بکرێت، و منداڵەکان بپارێزرێن. ئەگەر هەردوو لا ئامادەبوونی هەبێت، زۆربەی ئەم کێشانە دەتوانرێت بە بێ دادگا چارەسەر بکرێت.

ماف نیشتەجێبوونی هاوبەش: ڕێنمایی کڕیاران بۆ ڕێکەوتنی ئاشتیانە

ئەم ڕێنماییە بۆ ئەو هاوبەشانە ئامادە کراوە کە بڕیاری جیابوونەوە یان تەڵاق دەدەن، بەڵام نازانن چۆن خانووەکە دابەش بکەن بەبێ ئەوەی دادگا بچێتە نێوانیان. ڕێکەوتنی ئاشتیانە کاتێ سەرکەوتووە کە هەردوو لا بە ئازادی و بە نووسراوی لەسەری ڕازی بن.

١. پێش هەر شتێک: ئایا ڕێکەوتن پێویستە؟

ئەگەر هاوبەشێک بڕیاری جیابوونەوەی دابێت، یاسا داوا دەکات پێش هەر ڕێکەوتنێکی کۆتایی، ماوەیەکی ڕێکەوتن هەبێت. ئەم ماوەیە بۆ ئەوە دانراوە کە هەردوو لا بتوانن بە هێمنی بیر بکەنەوە و زیان بە خۆیان و منداڵەکان نەگەیەنن. ئەگەر ڕێکەوتن نەبێت، دادگا خۆی بڕیار لەسەر هەموو شتێک دەدات، کە زۆرجار خێراتر و گرانتر دەبێت.

٢. ماڵەکە کێ دەبێت؟ سێ ڕێگای سەرەکی

ڕێگای یەکەم: فرۆشتن و دابەشکردنی پارە. ماڵەکە دەفرۆشرێت و پارەکە بە پێی ڕێژەی بڕی پارەی هەر کەسێک دابەش دەکرێت. ئەمە سادەترین و ڕوونترین چارەسەرە.

ڕێگای دووەم: یەکێک دەیکڕێت. یەکێکیان نیوەکەی خۆی دەکڕێت و ماڵەکە دەمێنێتەوە بۆ ئەو کەسەی کە تێیدا دەژی.

ڕێگای سێیەم: بەکرێدان. هەردووکیان خاوەنداریەتی هاوبەش دەکەن و کرێکە دابەش دەکرێت.

٣. منداڵەکان: ئاسانکاری بۆ ئەوان

منداڵەکان نابێت ببنە مایەی ململانێ. ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت لەسەر ئەوەی کێ لەگەڵ کێ دەژی، کێ سەردانیان دەکات، و کێ بڕی منداڵەکان دەدات. ئەمە بۆ منداڵەکان زۆر گرنگە بۆ ئەوەی هەستی ئاسایشیان لەدەست نەدەن.

٤. قەرزەکان: ئەوانیش دابەش دەکرێن

قەرزی ماڵەکە، وەک قەرزی کڕینی ئۆتۆمبێل یان کارتی بانک، دەبێت لەنێوان هەردووکیان دابەش بکرێت. ئەگەر یەکێک لە قەرزەکان تەنها بە ناوی یەکێکیانەوە بێت، ئەوا ئەو کەسە بەرپرسیارە لە دانەوەی، بەڵام ڕێکەوتن دەبێت ڕوون بێت کە ئەوی تر پارەکە بە تەواوی دەداتەوە.

٥. ڕێزگرتن لە یەکتر: بنەمای سەرەکی

ئەگەر هەردوو لا بیانەوێت ڕێکەوتنەکە بەردەوام بێت، پێویستە ڕێز لە یەکتر بگرن. ئەمە بە واتای ڕازی بوون بە هەموو شتێک نییە، بەڵکو بە واتای ئامادەبوون بۆ گفتوگۆ بە شێوازێکی مەدەنی و دوور لە هەڕەشە و جنێودان. ئەگەر گفتوگۆ ڕاستەوخۆ زۆر قورس بوو، دەتوانن یارمەتی لە ناوەندێکی ڕاوێژکاری خێزانی وەربگرن.

٦. کەی پێویستە یاسایی بکرێت؟

ئەگەر ڕێکەوتن بە نووسراو ئامادە کرا و هەردوو لا واژووی کرد، دەتوانن داوا بکەن دادگا پەسەندی بکات. ئەمە وا دەکات ڕێکەوتنەکە بەهێزتر بێت و ئەگەر یەکێک لە داهاتوودا پابەندی نەبێت، ئەوی تر دەتوانێت بە ئاسانی داوای جێبەجێکردن بکات.

٧. هەڵەکانی باو کە دەبێت دووری لێ بکەیت

- **بڕیار نەدان بە خێرایی.** کات بە قازانجی هیچ لایەک نییە.
- **بەکارهێنانی منداڵەکان وەک پەیام.** هەرگیز پەیامێک بۆ هاوبەشەکەت لە ڕێگەی منداڵەکانەوە مەنێرە.
- **ڕاگرتنی پارەی هاوبەش بە تەنها.** ئەمە دەبێتە سەرچاوەی کێشەی گەورە.
- **گۆڕینی قفڵی ماڵەکە بەبێ ئاگادارکردنەوە.** ئەمە دەبێتە هۆی ململانێی توند.

٨. کەی پێویستە یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت؟

ئەگەر گفتوگۆکان بەردەوام ببنە هۆی هاوار و جنێودان، یان ئەگەر یەکێک لە هاوبەشەکان هەڕەشەی زیان گەیاندن بکات، پێویستە بە خێرایی یارمەتی پسپۆڕ وەربگیرێت. ناوەندی ڕاوێژکاری خێزانی شاری هەولێر خزمەتگوزاری بێ بەرامبەر پێشکەش دەکات بۆ ئەو هاوبەشانەی کە ڕێکەوتنی ئاشتیانە دەکەن.

٩. پوختەی کورت

ڕێکەوتنی ئاشتیانە باشترین ڕێگایە بۆ کۆتاییهێنان بە هاوبەشێتی بە شێوازێکی مەدەنی. پێویستە ماڵەکە دابەش بکرێت، قەرز دابەش بکرێت، و منداڵەکان بپارێزرێن. ئەگەر هەردوو لا ئامادەبوونی هەبێت، زۆربەی ئەم کێشانە دەتوانرێت بە بێ دادگا چارەسەر بکرێت.